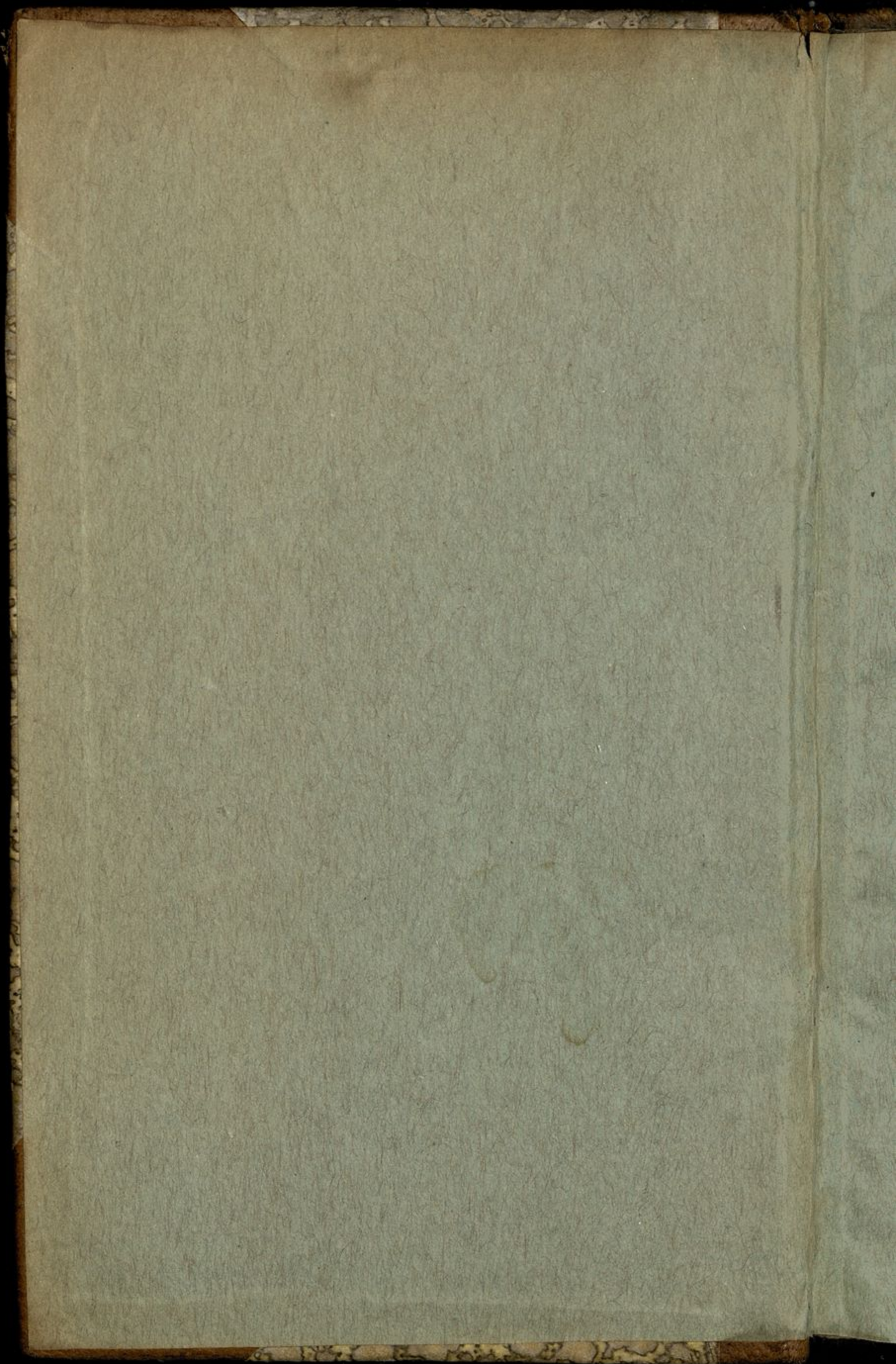

43476-

V E Z H N A
P R A T I K A

O D
G O S P O D A R S T V A,

v' kateri je najti:
K O K U V' S A K I H I S C H N I
G O S P O D A R

Svoje hišne rezhi s' nuzam oberiniti,
te slabe leta previditi, tem naprei stojezhim
nadlugam nasproti priti, inu ta perhodni zhafe
po tih sedem Planetov bode soditi
mogel.

H' temo je perstavlenu enu tenku
P O D V I Z H E N J E,

Ka od Meſza do Meſza skus zelu
letu per enimu hiſhvanju je po-
trebnu ſturiti.

Vun - danu od ANTONA BRESNIKA,
Beneficiata v' Shavzi.

Joan, Zichowicz

V' Z E L L U,

Se neide per FR. JOS. JENKO,

1791.

PREDGOVOR.

Kir enmo hishnimo Gospodarju je na temu veliku leshozhe, de on vę, kai sa enu vreme perhodni Letu bode, namerzh, al merslu, al gorku, al fuhu, al mokru? koku dougu Spomlad, koku hitru pak bode Jesen mersla. To se fizar v' Pratikah usaki letu spruti naide, al sa naprei ne. Skus dougu samerkuvaine se je tolkain snaidlu, de usake 7. Let, zne ne vse, toku vendar vezni Tail se je glih snaifhlu, to pa bres zvibla se more tem 7. Planętam perpisati, kateri uselei to ureme skus letu vishajo, inu eden teh Planętou uselei svoje letu spouni, inu temu, katiri sa nim pride, svoje vishajne zhesda. Leteh Planętov je 7. inu Leti so poversti postauleni. Ta prvi, inu nar ta vikshi je

- 1 Saturnus.
- 2 Jupiter.
- 3 Mars.
- 4 Sol.
- 5 Venus.
- 6 Mercurius.
- 7 Luna.

ko-

koker ti Planeti so sdei poversti postauleni, toku tudi da eden temu drugimu ufaku Letu svoje vishaine zhes, pa ne ob novem Letu, koker te Pratike njeh Letu sazhno, temezh ta 21. dan tega Mesza Shusza, kader Sonze v' Kosla stopi, satorej Sima ni ta pervi Tal tega Leta, temuzh ta sadni Tal; kader tede Sonze v' Kosla grede, tazhafs se Spomlad sazhne, potler pride Letu, Jeshen, inu na sadne Sima, katera se v' Grudni na dan S. Tomasha sazhne, inu terpi do 21. tega Shushza tega perhodniga Leta.

Aku ozhes vedet, kaj sa ena Sima je bla v' Letu 1787. v' katerim Letu je VENUS vishar bil, toku te Sime nimash v' temu Letu, temezh v' temu poprejshnimo 1786 Letu iskati, v' katerimu je SOL vishar bil, ravnu toku se tudi od tih drugih Planetov sastopi.

Ozhesh tedej vedeti ureme eniga Leta, toku moresh vedet, kaj sa en Planet v' temu Letu je vishar; H' temu zilu je tudi ena Tabla perloshena, kaj sa en Planet to Letu visha, inu ta Tabla se sazhne od Leta 1787. inu terpi sto Let noter 1887. Let, v' ti Tabli so perversti sapissani Planeti, kateri ufaki Letu vishajo. Aku pa ozhes vedeti, kaj sa enu ureme v' temu Letu, al tudi, al bode rodovitnu? al kaj sa enu shitu bode ratalu? al fallilu, toku poglei na Tablo, kaj sa en Planet visha to

Letu, inu po tem beri, kaj je per temu Planetu samerkanu, zhe glih vse sa en noht nebode sadetu, toku gvif hnu ta vezhi Tal se bode toku snajdel; Vender Bogu v'ssigamogozhnimu se nesine naprej pifsati, aku on nafs sa volo nashin grehov strafati ozhe, to aku se sgodí, toku se sgodí zhes ta zill tega tem Planetam v'stvarjenu daniga Visharja, kateri, koker firmament, inu vse v'stvarjene rezhi, inu Elementi so v' njegovi oblasti.

V'semi perjatel to vezhno Pratiko s'vesselam gori, inu nuzei jo h' tvojimu pridu, kir od della tega grunta je tudi veliku nuzniga noter, inu profsi Boga v'ssigamogozniga Stvarnika, inu Obdershenika vseh rezhi, de on s' svojim v'ssigamozhnim shegnam nafs vse na dushi, inu na telefsu na temu svetu poshegna, inu nebeshku krajlestvu dodelí.

Ta Tabla kashe , kaj sa eden Planet
vfaku Letu visha.

1787	Venus.	1814	Sol.
1788	Mercurius.	1815	Venus.
1789	Luna.	1816	Mercurius.
	Sept. I.	1817	Luna.
1790	Saturnus.		Sept. V.
1791	Jupiter.	1818	Saturnus.
1792	Mars.	1819	Jupiter.
1793	Sol.	1820	Mars.
1794	Venus.	1821	Sol.
1795	Mercurius.	1822	Venus.
1796	Luna.	1823	Mercurius.
	Sept. II.	1824	Luna.
1797	Saturnus.		Sept. VI.
1798	Jupiter.	1825	Saturnus.
1799	Mars.	1826	Jupiter.
1800	Sol.	1827	Mars.
1801	Venus.	1828	Sol.
1802	Mercurius.	1829	Venus.
1803	Luna.	1830	Mercurius.
	Sept. III.	1831	Luna.
1804	Saturnus.		Sept. VII.
1805	Jupiter.	1832	Saturnus.
1806	Mars.	1833	Jupiter.
1807	Sol.	1834	Mars.
1808	Venus.	1835	Sol.
1809	Mercurius.	1836	Venus.
1810	Luna.	1837	Mercurius.
	Sept. IV.	1838	Luna.
1811	Saturnus.		Sept. VIII.
1812	Jupiter.	1839	Saturnus.
1813	Mars.	1840	Jupiter.

1841	Mars.	1864	Venus.
1842	Sol.	1865	Mercurius.
1843	Venus.	1866	Luna.
1844	Mercurius.		Sept. XII.
1845	Luna.	1867	Saturnus.
	Sept. IX.	1868	Jupiter.
1846	Saturnus.	1869	Mars.
1847	Jupiter.	1870	Sol.
1848	Mars.	1871	Venus.
1849	Sol.	1872	Mercurius.
1850	Venus.	1873	Luna.
1851	Mercurius.		Sept. XIII.
1852	Luna.	1874	Saturnus.
	Sept. X.	1875	Jupiter.
1853	Saturnus.	1876	Mars.
1854	Jupiter.	1877	Sol.
1855	Mars.	1878	Venus.
1856	Sol.	1879	Mercurius.
1857	Venus.	1880	Luna.
1858	Mercurius.		Sept. XIV.
1859	Luna.	1881	Saturnus.
	Sept. XI.	1882	Jupiter.
1860	Saturnus.	1883	Mars.
1861	Jupiter.	1884	Sol.
1862	Mars.	1885	Venus.
1863	Sol.	1886	Mercurius.
		1887	Luna.

S A T U R N U S.

Je med Planētmi ta pervi, inu nar ta vikhi, je erjave, blede farbe, temne luzhi, ta se nar teshej vidi med drugimi Planētmi, kir nar dalje je od Sonza, vsake 30 Let dopolni svoj tek enkrat; je ene mersle nature, inu en malu suh, en moshki, klavarni, posvetni, inu poreden Planet, kateri je zhloveshki naturi sovrasen, inu shkodliv, pozhasen v' svojem djanu; ima stare ljudi, borshte, dedeze, inu prededeze, hmete, inu take ljudi, kateri globoku mislijo, podfaboj.

Zelu Letu v' kupej useti.

Je merslu, inu mokru; aku lih je ob gvishnih zhasih suhu, toku je ven-

vender vezhkrat deshevni, satorej je vselej enu merslu inu neprijetnu Letu.

S p o m l a d.

Je vsa fuha, inu do velkiga Travnja velki mras, de, aku lih v' malim Travnju od sazhetka se enu malu gor-ku kashe, toku vender prezej super mras pride, inu terpi do velkiga Travnja; v' kateremu so lepi dnovi, mersle nozhi, inu velka fuha, aku lih v' zhasih deshshi, so tudi shkodlive slane fkus velki Traven, po tem se kashe enu malu lepu, inu gorku ureme, s' deshjam fineshanu; trava, inu roshe se bodo posnu vidit dalle.

P o L e t i.

Merslu, vednu deshevnu, inu sato nerodovitnu, vender maliga Serpana je vezh, koker pol gorkiga inu lepiga, sizer pa smeram mokru, viharji, inu nagel desh.

Je-

Jesen.

Je tudi mersla, inu prov mozhirna, smersuje sa zaita, inu super pridejo hude vremena; hader poloviza Kimovza pretezhe, fe sazhné velki mras, Listovgnoj je moker inu gorák.

Sima.

Se sazhné ta 21 dan Grudna, inu terpi do 21. dneva Shufhza tega perhodniga Leta. Je od konza mokra, veliki deshja, inu velke povodni. Pruti S. Lucie smersne s' velikim snegam, inu mrasam, kateri vezhkrat terpi noter do maliga Travná.

Satorej se more s'kermo sa shivino dobru previdit, slasti, kateri Ovze jimajo, kir to Simo fe nemorjo nizh sunej pasti, inu toku tudi s' dervámi.

S p o m-

Spomladanska Sętov.

S'letó fe ni potreba posiliti, kir Spomlad je mersla, inu pred roshnin Zvetam je malu stanovitne gorkúte.

Shozhiva: koker grafheza, lęzha, grah, fishóv, inu da druga Shozhiva jima na puste grunte sejána biti, de sa volo mozhe negnive, inu na podzvita. Jezhmen dobru rata, al teshku savolo deshja se damu spravi, inu savolo tega pojde veliku shita napoli fhkodi. Len, inu konople bode vse forte. Sejle bode glavatu, pa mozhnu gnillu. Repe bo dosti, sa senú je srednu Letu, al ahtej se, de ga v' malimu Serpanju damu spravish, potler je sabstojn. Otáve bode veliku, al teshku se bode sprovila, kateri shivino govejo pitajo, to nei popassejo. Previdi se s' flamo, inu s' mer-vo sa to, inu perhodnu Letu, sakaj sa tema dvęma Letama, bodo dva Lęta od Marsa, inu Sola vishana,
v'

v'katerih bode malu sená, jezhmena, inu ovfa.

Simska Sětov.

Je je prezěj malu, inu temo spomladanskimo se nesme perglihat; Lęta, inu spomladanski perdevk noter spraviti se nesme noben dan samuditi, de na Poli ne srafhe, al segnije.

Jesenska Sětov,

Psheniza, inu Ersh more sa zaita vsijana biti, sakaj grosnu pozhasu rase, akulih smeram deshúje, inu tudi nimajo ovzhe, ne Jesen, ne po Simi gori pafsene biti.

S a d j e.

Rata dobru, Hrushke, Zheshple obilnu.

H m e l.

Kir ga nuzajo, ga je malu, pa dober.

V i n u.

Spomlat se prov pokashe, vender ga bo malu, kir v' zvetji doli pade, nej ga bode veliku, al malu, vender prov nesori, inu ni drusiga, koker ena kiska pijazha. Perzajtu tergei, fizer bode smersnilu. Sazaita pa nepolagei terd, (terte polagat se pravi, to flamo, viterze, inu korenine porefati, te terte same doli na semlo padejo) aku lih perzajtu v' Kimovzi smersuje, vender bode hitru talu, inu ne smersuje do srede Grudna. Satorej zhe hitru poloshish, bode gnillu, inu terta od mokrote fhkodo terpella.

Vetróvi, nagli deshi, inu germenje.

V'temo Letu bodo dvakrat, al trikrat veliki vetrovi, desh, inu nalívi, pa ne veliku blifkanja, inu treska, vender nekateri vezhe tal spomlad s' nevarno tozho.

Shkod-

Shkodlive posemelfke stvar.

Veliku kazh, inu krot, po simi
veliku mish, shita nebodo moláve,
koker v' drugih Planētih, kir po
Simi savolo velikiga mrasa pomerjó.

Ribb.

Postervi nebode tolkain, koker
fizer, vender sa eno potrebo: Ribb
fkus Lētu jih bode prezej, Jefen
en malu vezh, al tudi ne zhes fillo.

Boleşni.

H' poletnimu konzu, koker tudi
Jefen bode veliku bolesen, inu ne-
varne, katere so skorej glih eni ku-
gi, erdezha, bella grisha, kashel,
mertvafhke merselze, terga ne po
vudih, garje, boshji fhlag, vratne
bolezhine, inu druge boleşni, katę-
re od merslih flusov, ali mokrote
fēm pridejo.

NB. Kaj sa enu vreme po vsaki-
mu Meszu od dne do dne po tem
Pla-

Planetam bode, je nepotrebnu sem staviti, kir to se vsaku Letu v' teh Pratikah najde, katere ravnu, koker ta, bodejo po vishajnu teh Planetov narjene, inu to je sastopit od teh drugeh 6. Planetov.

J U P I T E R.

Je ta pervi nar blishnifhi Planet sa Saturnusam, velki, lep, inu zhift, spolni svoj tek v' 12. Leteh enkrat, je gorak, moker, frednu jafen, zhloveshki, moshki Planet, sturi lepe, bele, inu prov glihovne ljudi, dobri-ga ferza, inu ferzhnouftne, sastopne v' svojim djainu, inu frezhne; pomeni offert, bogastvu, hvalo, otroke, Kardinale, Shkofe, Prelate, inu visoke Gospode.

Zelu Letu v'kupei vsetu.

Je bel mokru, koker fuhu, kir pa Saturnus, kateri je pred njim vishar bil, s' svojo dolgo Simo, inu
ve-

velikim mrasam delezh v' Spomlad
ven feshhe, bode en posnu Letu,
(aku lih je Jupiter k' v'lsi rodovit-
nosti nagnen) toku, de ene tri ted-
ne posnejshhe, koker druge Leta
rafi sazhne.

Spomlad.

Je noter do velkiga Trav'na mers-
la, inu mokru, v' frede eni 10. al
12. dni en malu bolshi. V'zafsih
je pa tudi do konza mokra, inu
mersla.

Po Leti.

Je od sazhetka merslu, inu mo-
kru, v'fredi dobru, smeshanu s' ve-
likim germejniam, pruti konza vel-
ka vrozhina. Aku v' temu Letu je
enu fuhu Poletje, al fusha po Letu,
kar se komej v' 28. Letah sgodi,
toku bode sa naprei fhitu dragu,
fhusa pa po Letu pride, aku v'
Svizhanu, Shufzi, v' malim Travni,
ali velikim Travni je Sonze merklenu.
Je-

Jefen.

Je fkus inu fkus deshovna.

Sima.

Od sazhetka nekatere dní prov
merslu, inu veliku snęga, h' kon-
zu dobru bres snęga, vender veliku
vetra.

Spomladanska Sętv.

Je enu dobru jezhmenovu Lętu,
ga veliku inu dobru rata, zhe ni
fuhu po Lętu, toku s' tem fe prov
previdi, kir sa naprej 2 Lęta bode
falilu. Grafhiza tudi dobru rata,
inu ta druga Sozhiva. Len, inu ko-
nople fo mejhene, pa dobre; veli-
ku Sená inu Otave, pa ne povfot,
ravnu toku Sejle inu Rępa; dobru
fe s' senam, flamo, inu drugo ker-
mo previdi, kir sa naprej 2. Lęta
bode malu fraflu.

Simsku Sejane.

Ne Jefen, ne Spomlad nimash
Ovze gori pasti, inu aku lih fe Ovze
go-

gori nepafsejo, toku bode vender
posnu srellu, akulih ta Planēt Jupi-
ter je k' vſi rodovitnoſti nagnen,
vender vſi Fruhti poſnejſhe, ko-
ker fizer raſejo, inu ſorijo.

Jefeſenska Sętv.

Akulih pozhaſu ſe Sima perbli-
shuje, je vender bolshe, de ſe per-
zaitu uſeje, koker poſnu, poſebnu
pa Pſheniza, ſavolo perhodne mer-
ſle, ſuhe Spomladi, katera ſa tem
pride; aku pa ſejaine velku ſraſe,
kar ſe malu kedej ſgodí, ſe ſnajo
gori Ovze paſti.

S a d ū.

Skorej nizh, malú zheſhen, ſhe-
loda nizh, vender en malu bukuze.

H m ę l.

Ne veliku, pa dober.

V i n u.

V' 28. Letah se komej enkrat pergodí, de prov dobru vinu perralse, fizer pa malu, inu kiselu, kir Jesen pozhasu se h' mrasu perpravla, toku terte pokrivati se ni trëba presílit, vender se nesme opustiti, kir v' Svizhanu se bode led na tertah delov.

NB. Aku v' teh Letah, katere Jupiter, Mars, inu Sol vishajo, to Sonze v' merkne, v' teh Meszah: Svizhan, Sushez, mali inu velki Traven: toku dobru vinu perralse.

Vetrovi, Nalivi, inu hude Vremene.

Vezhi tal je ta gorni Veter, zhasi jug aku dih je vezhkrat, inu pogostu deshevnu, toku vender nisso velke vode, koker, kader sneg prezh grede, poleti je veliku germejna bres shkode.

Shkodlive Shivadi.

Aku to Letu, kateriga Jupiter
visha, je merslu, koker je vezh-
krat, toku je malu kazh, krot, ko-
bilz, malu zhervov v' shitu; h' kon-
zu Jesen veliku mish.

R i b.

Jih je povsod fredno mas.

B o l e s n i.

Jesen ferze pole, glave boli, o,
inu na vranizi teshave.

M A R S.

Je en svetel koker ena gorezha
Svejsda, tudi strashen Planet, vfa-
ke 2. Leta spolni svoj tek; je vu-
roz, inu fuh bres mire. Jesen,
inu en mofhki Planet, zhloveshki
naturni superni, en podpihvavz k'
vojfki, inu vse forte kreganju;
ima pod seboj oroshje sa voilkvati,
kovazhe, fhlofarje, inu vse forte
antverharje, kateri s' ognam della-

jo, pomejni rasbojniske ljudi, posebnu, kateri erjave laſe imajo, nemovzheozhe, ſappravlene Rauberje.

Zelu Letu vkupej vsétu.

Je vezh fuhu, koker mokru, de ſi lih ob velikanozhnih zaitih deshí, je vender vezh fuhu pod tem Planetam.

Spomlad.

Je vezhital fuha, inu mersla, posebnu ſe more merkat, de Ovze na shitu, inu na travnikih ſe nimajo dolgu paſti, sizer bode malu sraflu, velike flane, inu nelushtni luſt noter do S. Primasha, katere ſo mozhnu ſhkodlive.

Poletje.

Mars jima med vſsemi Planetami nar ta vrozhneifhi Letu, toku, de v' zhaſih to Sonze to fuhu drevje v' borshteh od velke vrozhine vshge, Nozhi ſo ſila vrozhe, inu nepokoi-
ne,

ne, potoki, inu studenzi bodo mej-
heni.

J e s e n .

Je tudi vezh suha, koher mokra,
inu perrafse nar bole vinu. Pred
Adventam malukedej sneg sapade,
inu akulih poprej v' Kimovzi smer-
suje, je vender Listovgnoj vezhi
tal gorák.

S i m a .

Je vezhi tal mersla, inu vezh suha,
koker mokra, vselej nestanovitna.

Spomladanska S e t v .

Aku je Jezhmen na frishne, do-
bre grunte, inu sa zajta seján, ga
bode dosti, na peshnate; inu pos-
nu seján, ga bode malu, majhen,
inu negre od semle, Spomlad fe
more vse pod Brasdo sejáti, ovsa
bode malu, pa jeklenu fernu, na
debeli semli bode bolshi, inu vezh.
Sozhiva more na mokrimu, inu de-
be-

belimu gruntu sejána biti, toku tudi
dobru rata; Profu hode obilnu sdaja-
lu. Len ne rata. Konople Oštanejo
majhene. Malu Sená inu Otave.

Simsku Sejáne.

Ersh rata popolnema, Pŕheníza je
fredna.

Jefénska Shétv.

S' to nitreba se fillit perzaitu se-
jati, kir ne smersuje hitru.

S a d ú.

Bode vezh hrušhek, koker jabuk,
zelu malu zheshpel, inu zheshen,
inu tudi malu orehov, zelu nizh
shelóda.

H m é l.

Na rata slu, je v' nevarnosti v'
Spomlad savolo flane, po Leti pa
savolo tozhe, kar pa ga oštane, je
dober.

Vinu.

V i n u.

Prov dobru perralse, inu bode ena prov lepa Jeseñ, po tem Letu bodeta she dva Leta, v' katerih vinu ratalu bode, v' enmo al temo drugimu Leta se sna s' vinam, inu shitam previdet.

Vetrovi, Nalivi, in hude Vreména.

V' temu Letu je malu vetra, inu desha, pa hude germejna, inu strele, katere rade ushgó.

Shkodlive Shivadi.

Bode veliku kazh, inu kobilz.

R i b.

V' temu Letu jih bode zelu malu.

S O L.

Ima smeram od jutra do vezhera sraven febe ta Planet Venus, sturí dobro gorkuto, sraven de nam zhes dan fveti, to Sov, inu Mercuriusa od Vitriola lozhi, inu sturí
na

na trupli tega zhloveka, inu te shivine gorku, to se od Spomladi do Jesen godí. Aku pa Sonze po strani sijalu bode, toku bode en tal tega sveta mersel, inu vssem rezhem íhkodliv; ta Planet je frednu dober, gorák, inu fuh, inu ti ludie, kateri so pod tem Planetam rojeni, so lepi, imajo kravshaste lasé, mozni, brumni, korashni, spremishliozhi, pohleuni, veliki, zhaštitlivi, dolgu shivijo, sraviga shivota, so enga dobriga ferzá, inu po velkeh zhašteh, inu imenitneh flushbah shelijo, so previdni, bogati, korashni, kateri zhes druge gospodarit shelijo.

Zelu Létu v' kup vsétu.

To Sonzhnu Létu je fkus inu fkus fuhu, malu mokru, frednu gorku.

S p o m l a d.

Od sazhetka je prezej mokra, posebnu v' malim Travni, v' katerimu

rimu je nestanovitnu vreme, inu blatnu, velhi Traven pa je lep, inu fuh, pruti konzu je flana, inu merslu, kateru delezh fhe v' Roshnimzvetu terpi. Satorej dobru merkej, de na shitu nebodesh Ovâz passel. Inu tudi, kar je mogozhe, ne na Travnikih.

P o l é t j e.

Tuti v'temu Mefzi Roshenzvet ni bres flane, inu je velka fufha; velki Serpan je od sazhetka nepokojen, potler pa supet zhistu, inu tihi vreme. Po Leti so dnovi vrozhi, nozhí hladne, je vezhital lepu poletje, vender jejna s' nepokojnimi vreme-nami.

J e s e n , inu Sima.

Je fuha inu lepa, inu smersne sa zajta, vender s' srednem mrasam, se sazhné s' nelushtnem vreme-nam, pa bode hmalu bolshe Svizhan se sazhné s' lepim vreme-nam, h'konzu pa bode velhi mras, kateri noter do Mefza Sushza terpi.

Spomla-

Spomladanska Sétov.

More toku perzaitu, koker bode mogozhe ie sazheti, inu vse pod Brasdo vsejanu biti. Jezhmen, inu Ovels, ga malu sraise, pa vender dobru sernu. Veliku Profsá; aku bode sa zaita fejanu. Malu Graha, Lezhe, inu Grafhéze, aku nebode na mokre inu debele nive, na kateréh je gnoi she segnil, fejanu. Len ni priden, Konople so dobre, inu kratke. Sena bode prou malu, satorej nepalsi Ovz gori. Otava raise lepu, Sele inu Repa nemore savolo fufhe rafti.

Simfka Shétov.

Ersh bode prov dobra, pa malu, toku tudi Pfhenfza. V' Spomladi nikar Ovz gori nepalsi.

Jesensku Sejane.

Jesen se more vselej pod Brasdo lejati, de Spomlad sa volo velike

ke mokrote napreraſe, inu tudi ni
potreba preperzaitu ſejati.

S a d ū.

Bode vezh Hruſhek, koker Ja-
buk, veliku Zheſhen, Orehov, Zhesh-
pel, Sheloda.

H m e l.

Akulih ſe od konza dobru kaſhe,
ga bode vender malu, al zelu nizh,
satorej ſe more poprej previdit.

V i n u.

Aku poprej to Letu ni blo prov
dobru, toku to Letu perraſe, sa-
kaj Mars, Sol, inu Venus perne-
ſó vſake ſedem Let prov dobru
vinu.

Vetrovi, Nalivi, inu hude Vre-
mena.

Vetrovi bodo to Letu vſe forte.
pa malukedej Jug; bo veliku hu-
deh vremen s' bliſkam inu treſkam,
kateri

kateri so škodlivi temu fruhtu. Pa Nalivov nebode.

Shkodlive Shivadi.

Veliku krot, inu kazh, inu veliku kobilz, zhervi, inu moli so radi v' shiti.

R i b.

Bode frednu.

B o l e s n i.

Kader Sima k' konzu pojde, fe bodo sazhelle bollesni: bodeine, snotreine bulle, vrozhinfke merselze, velikukrat tudi boshji shlag, na jetreh, glave boleti, krish boleti, vetrovi v' mehurji.

V E N U S.

Ta Planet je ena lepa, bela, svetla Svejsda, sunej Sonza inu Lune se narvezhkrat vidi, ta Planet je moker, inu gorak, vender mein gorak, koker Jupiter. Je shenski inu dober, bode Fortuna minor imenuvan.

nuvan. Shenske pod tem Planetam
rojene, so lepe, s' dolgmi lasmi,
okroglolizhne, koker moshki pod
Jupiterjam, katere pa so lene, inu
lushtam podvershene.

Zélu Lētu vkupei vsétu.

Je vezh mokru, koker fuhu, aku
vse 4. tale tega Léta vkup vsamefh;
sparzhnu, inu prezej gorku.

S p o m l a d.

Aku je v' Sonzhnimu Lētu Sima
dolgu terpela, toku bode posna
Spomlad, dobra, inu vssimu fruhtu
nuzna. Aku je Shitu veliku, toku
shiher Ovze gori pasti, inu tudi del
na Travnike goniti, koker v' drugih
Létah, snash.

L é t u.

Aku Spomlad ni dolgu deshvalu,
pride enu sparzhnu, gorku Lētu,
kar se fkorej vselej pergodi, aku
pa Spomlad smeram deshúje, toku
bode Lētu vrozhe, inu fuhu, kar
pa

pa se malukedej pergodi, inu per-
 rase dobru vinu, sizer pa veliku
 Merve, inu Otave na Travniki
 signije. Aku v' temu Letu je fufha
 po Leti, toku bode shitu drobnu,
 to pa se pergodi, kader v' Svizha-
 nu, Sushzu, v' malim, inu velkim
 Travuu poprej Sonze merkne, al
 pa de je poprejshnu Letu en Co-
 met bil.

J e f é n.

Je vezhi tal od sazhetka gorka,
 inu lepa, al ne dolgu; satorej se
 fisej, de Nogrede hitru pokrijesh,
 inu tudi is simsko setuvjo podvisei,
 kir v' fredi Listovgnoja vezhkrat
 smersne, inu pred Boshizam je ma-
 lukedej odmeķa.

S i m a.

Ni velka, od sazhetka ofhufhna,
 potem slasti od 12. Svizhana do sad-
 niga mokra, s' velikim desham, inu
 nalivami, kateri ludem, hishami,
 inu shivini so fhkodlivi.

Spomla-

Spomladanska Sétov.

Aku Spomlad je premokra, toku, de f'korej v'saki dan deshúje, toku glej, de sa zaita v'sejesh, sakaj po Lëti bode fuhu, inu velika vrozhína, kir nikatere tedne nebode deshvalu; aku pa Spomlad ni prevezh mokra, toku pa bode enu gorku, inu ne mokru poletje, inu toku bode v'se Spomladansku shitu sadershanu, zhe pa bode mokru (koker fe vezhi tal sgo-di) toku bode v'se Spomladansku sejane ratalu, zhe tedej bodesh merkou, de Spomlad v'saki dan deshúje, toku Shozhivo fei na tenke grunte, fizer sralsejo toku velike, de polega, zhe pa bode po Lëti fuhu, bode malu Lenú, inu Konopel, to drugu pa dobru rata.

Simska Sétov.

Nej bode to Lëtu, kakerf'lnu ozhe, toku Pfhenize, inu Ershi malu serna, pa dofti flame. Zhe Spomlad to sejai-ne obsheinessh, toku bode bol sdajalu.

Jesenska

Jefénska Sétov.

Se more per zaitu fejati, kir sa zaitu bo merslu sa volo velkiga desh-vaina, more vse pod Brasdo vsejánu biti, de prevezh ne srase.

S a d ú.

Zhe bode Spomlad fila mokra, toku bode tega zelu malu, zhe pa bode ofhufhna bres juga, toku bodo Jabuke, Zheshple, Orehi, Zhefhne, veliku Hrushek, zell nízh Sheloda.

H m e l.

Ga bode dofti, inu tudi dober.

V i n u.

Bode ena prov lepa Jefen, pa Groisdje pod tem Planetam bøl, koker pod tem drugem gnije, pred mrasam je shiher, inu prov dobru perrase. Nogradi se morejo sa zaita pokriti. Po S. Martinu se nemore vezh v semlo; toku se previdi s' vinum, inu shitam, kir 3. Leta bodo shleht.

Vetrovi,

Vetrovi, Nalivi, inu hude Vremena.

To Leta bode veliku, fkorej vsaki dan hude Vremena, inu nagli Nalivi.

Shkodlive Shivadi.

Veliku krot, kazh, inu kobilz, po Leti, inu Jelen dofti mifhi, inu shita rade molave ratajo.

R i b.

Bode dofti pa malu Postervi.

B o l e s n i.

Bodo vse forte, na jetrah, inu v' shelodzah, snotrejne bulle, inu bodejne.

M E R C U R I U S.

Je mejhen Planet, inu ne belu sveteozha Sveisda, ufselej per Sonzi, je nestanovitni, s' dobrim dober, s' hudim hud, s' moshkim moshki, s' shenskim shenski, s' frezhnim, frezhen, svoj tek vsaku Letu spol-

C

ni,

ni, je mersèl, inu fuh. Ti ludje, kateri so pod njim rojeni, imajo dolge perste, inu so ene nestanovitne nature, kateri smeram kej si mislijo, niso gvishni, imajo sa vshefmi, pomèni, de so ene dobre sastopnosti, vse sorte kunfhtni Mojstri, bodo bogati, kateri bogastvu sado-bijo skus kunfht, inu kupzhijo.

Zellu Létu v' kup vsétu.

Je vezh fuhu, inu merslu, koker gorku, malukedei rodovitnu.

S p o m l a d.

Sufhez je gorák, mali Traven do 25. dnova fuh, potler mersèl, velki Traven je mersèl toku, de ta Fruht je savolo mrasa v' nevarnosti.

Po Létu.

Je prezej deshevnu, al vender semla nebode nekoli prov mokra. Senu inu Shitu se lohu bode spraviu, vender se nesme muditi.

Jesén.

J e f e n.

V' tem pervim talu bo veliku desha, inu sa zaita mras, kader pa bo poloviza Mefza Kosapersk memu, bode fuhu vreme noter do Adventa.

S i m a.

Po lepi Jeseni pride na enkrat Sima prezej v' Grudni, inu sneshi vednu noter do Svizhana, kateri bode en malu bolshi do frede tega Mefza, potem prov merslu noter do 4 dneva tega Shushza, potem velki vetrovi do konza.

Spomladanska Séto.

Vfse dobru rata. Je en jezhmenovu Letu, Ovfs, Lezha, ina druga Sozhiva more v' sejana biti na tako semlo, katera ni presuha, inu ne premokra. Len inu Konople bodo dobre; al Konople mejhene ofta-nejo.

Simenska Shetov.

Zhe je poprejshnu Letu po Letu fuhu blo, taku bode veliku flamme, pa malu serna, zhe pa prejšne Letu je deshovnu blu, bode veliku serna; Pfheniza, inu Ersh ima nevarnost v' zvetji.

Jesenska Setov.

Ta pervá inu nar ta sadna bode nar bolshi, ti fredni povshi skodjejo. Ta pervá sna se popasti, ta sadna pa ne.

S a d ú.

V' nehaterih krajih bode veliku, v' nekaterih frednu, v' nekaterih zel-lu nizh.

H m e l.

Ga nebo veliku, inu tudi ni dober.

V i n u.

Rata malukedej komej v' 50. al 60. Letah enkrat, je vselej slabu,
aku

aku lih se Spomlat dobru kashe, to-
ku bode malukedej dobru. Sa tem
Lętam bodeta fhe dva shleht Lęta,
pod Luno, inu Saturnusam.

Vetróvi, Nalivi, inu hude Vre-
ména.

Vetrovi bodejo vse forte, pa ma-
lukedej Burja. Po Lęti bode malu
hudeh vremen.

Shkodlive Shivadi.

Jesęn bode veliku mish, aku po-
prej ni blo zhervivu shitu; taku tu-
di to Lętu nebo; v' Jesęn bode ve-
liku Povshov, kateri Settvi fko-
dijejo.

R i b.

Po Lętu jih bode malu, v' Jesęn
se gmirajo.

B o l ę s n i.

To Lętu se tefhku arznujejo, inu
tę bodo vezhital Spomlad, inu h' kon-
zu Jesęni. To Lętu se tudi med shi-
vino rada kuga sazhne.

LUNA.

L U N A.

Ta Planet Luna, al Meshez je lepe Farbe, inu en Nozhnizir, da rosso, inu mokroto, en Shenski Planet, spolni fvoj tek vsake 28. dni, 7. urah, 43. minutah, je mersel inu moker, vender sraven en malu gorak, ludje, kateri so pod tem rojeni, so nestanovitni, kateri radi rajshajo, inu so nestanovitni v' shivljenji.

Zelu Letu v' kup vsetu.

Je vezhkrat bol merlu, inu mokru, koker fuhu.

S p o m l a d.

Je prov mokra, inu sraven gorka, v' zhafsih v' mels smersuje, zev Suhez je mersel, mali Traven desheven, na kateriga velki mras pride, Roshenzvet je lep, ima v' zhafsih desh.

P o L e t u.

Je v' zhafsih gorka, vender vezhkrat hladnu.

Jesen,

Jesen, inu Sima.

Je od sazhetka mokra, inu frednu hladna, po tem mersla, inu mokra. V' grudnu bode hitru sneg, po tem velki Nalivi ta 20 dan perzej merslu, inu oblazhnu do frede Svizhana super merslu do 25. super velike vode, inu sneg. Sufhez bo od konza vetroven, inu mersel, po tem pa gorak. V' temo letu Ovze inu Zhebelle rade merjo.

Spomladanska Seta.

Aku po Leti bode velka vrozhina, toku se more Spomlad sa zaita sejati, vender ne s' filo prefiliti, kir vrozhina posnu pride. Jezhmen inu Ovsi nar tu men frednu rata, koker tudi Shozhiva; Profsu, kateru bode na enimu vshez gruntu sejanu, bode prov ratalu, ne preperzaitu, tudi ne preposnu sejati, Sena bode dosti, pa malu Otave.

Simška Shétov.

Posebnu Ersh , aku , v' Jesen je
bla sa zajta sejana , inu velka frasla ,
more is Ovzami popalsena biti , fi-
zer bode velika , pa mali sernata.
Pfheniza , aku v' velkim Traunu vel-
ka srase , more obsheta biti , de ne
poleshe.

Jesenska Sétov.

Se more sa zajta fejati , inu vse
pod Braisdo , inu vender bode malu
sraflu , al pa nizh , kir Sima pride
fila perzaitu , satorej Ovze ne gori
pasti , bodo tudi velke vode , inu seja-
nu skodlive.

Sadú.

V' nehaterih krajih malu , v' neka-
terih sadoftu. Nizh Sheloda.

H m e l.

Rata frėdnu , Spomlad mu fkodije
rofsa , inu zinouza.

Vinu.

V i n u.

Ga bo malu, kir je mersla Jefen,
sa zaita tergej, sa zaita terte po-
loshi.

Vetrovi, Nalivi, inu hude Vre-
ména.

Po Simi bodo velki vetrovi, na-
livi, Spomlad, inu po Leti pa ne to-
ku, bodo hude vremeņa, vender
bres velke fhkode.

Shkodlive Shivadi.

Malu shab, krot, kazh, kobilz,
pa veliku gofsênz, inu zhervóv, inu
veliku mish.

R i b.

Jih bode obilnu sadofti.

B o l e s n i.

Jefen bodo mertvafhke, inu hizh-
ne merselze, inu vse forte nevarne
bolesni.

G M E I N R E G E L Z A

S A V S S E L E T A .

Aku Sonze merkne , kader shitu
zvedé , toku bo malu serna , inu
dragota.

Aku v' Sufhzi , v' malim Traunu ,
inu ta pervá 2. tedna tega velkiga
Travna Sonze merkne , toku bo vi-
na dofti . inu dobru , pa shita malu ,
kir je fufha po Lėti.

~~Handwritten text~~

HISHNA

H I S H N A
P R A T I C A
S A

V S A K I M E S S E Z
K A J J E S T U R I T I , K A J O P U S T I T I .

P E R P R A V L A Ź N E .

Boj se Boga, inu dershi njegove Sapovdi, sakaj ta je en popolnema zhlovek. *Pred. 12. v. 13.*

Nikar na sei na Nyvo te kervize, toku nebodesh perdelov fedemkrat tolhu. *Sir. 7. v. 3.*

Aku tebi teshku naprej pride, taku shivlejne, inu orajne, toku nikar nebodi nevolen, sakaj Bog je toku sapovedal. *Sir. 7. v. 16.*

AD

fuhe ovfene flame v' en kotov deni,
 eno ftreno h' ti drugi poloshi na fla-
 mo, inu vselej s' fuhim pepellam
 potrofsi, de kotov poln bode, inu
 lohku tri ure v' vreli, po tem vzhi-
 sti vodi speru, zhes nozh v' vodi pusti,
 sadnizh ven obefsi, de prov smersne-
 jo, Zhe bol smersnejo, belleifhi bodo.

Inu kir ta Mefsez she en malu mo-
 ker je, inu rade merselze fe sazhno,
 toku fe more she gorku dershati, inu
 od obilnu testine, inu piazhe (koker
 vselej) oddershati: posebnu so fhkod-
 live mersle spishe: koker ribe, mle-
 ku; pa nuzne so gorke spishe, inu pia-
 zhe, katere shvot grejejo. Tudi sterd
 bode v' tem Mefezi hvalena. V' tem
 Mefzi snafh she pufhati, kopati, inu
 fkus Arznije tvoj shvot zhifiti.

OPRAVILA SHUSHHA.

Na Poli Njive vfako po nje shegi
 h' setvi perpraviti, is lush, inu vulz
 blatu na verte, inu traunike s' vo-
 D siti,

siti, je ta nar bolshi gnoj. Zhe mo-
 krota perpušti, ovśs fejatti, 8. dni po
 mladim, al starim Mefzam Shushza
 bode dosti serna, malu flame, v' ma-
 lim Travni pa veliku flame, malu
 serna. Ob starim Spomladanskim Jezh-
 men, Ersh, inu Pfhenizo fejatti. Ka-
 der Mefsez gori jemle, shive Plote
 safajat. Namejst okuli travnikov gra-
 dit je bolshi shivo mejo safaditi, kir
 so mozharni travniki, toku na to vi-
 sho safadi: Jagnedove sa en dober
 paz debele, inu tri lahte douge pal-
 ze, al fadeshe, eno pruti ti drugi
 nagneno, inu na fkrish dejano; to-
 ku v' treh letah bode toku mozhna,
 gošta, inu visoka meja, koker jo
 ozhesht imeti, inu nobena shivina je
 ne bo mogla podreti. Predem sadish,
 lukne s' enim drugim kolam postra-
 ni, ali v' prek naredi, de per fadej-
 nu se na obeli, inu po tem ta no-
 ter vsaden fadesh dobru s' semlo ob-
 sui. Kir pa so suhi travniki, pashni-
 ki, inu gmajne, pa pol zheula fak-
 febi nafadi mejhene smereke, inu ka-
 der

der she velke srasejo, toku jem verhe poręshi, inu vsaku letu na Jeseu obstuzhej, toku bode tudi gošta meja. Na te dve vishe se veliku dela, graje, inu pastirjov ufaki letu peršhpara, inu sa shivino se nastiv dobí. Med nyvami na poli to ni dobru, kir v' mejah se misli, inu tizhi redijo. Grah, Lezho, inu drugo Sozhivo 3 dni pred novim Mefzam sejati, toku hitru zvedé.

V' starim Mefzi Zhebul, Spinazho, Korene, Petershel, Pefso, inu Retkov, v' debello, pefhnáto, vender mozžno semlo sejati, keder Mefez doli jemle, simske Flanze saditi, toku bode ob S. Jakobu glavatu, kir pa she smersúje, s' hojovemi vejami pokri.

Zhe Drevje popreishnu Letu ból polnu je blo, vezk se more to Letu pevzati, shibe sa pevzat v' semi od takshnih Drevéfs, katere so 10 al 12. Let rodile, Vifhne, inu
D 2 Zheshe

Zhefhne pevzaj, bodo flaji, inu bøl rodíle.

Kolker dni pred mladim Meszam bode v'pevzan, v'tolkih Letah rodí, okoli dervês graben fkopoli, vode noter vli, de koreníne frishne oftanejo, toku dolgu, dokler bodo odzvedlé, jim ne skodije flana, ne mres. Zhefhne se pevzajo, kader je Mesez star 3. al 4. dni. Jabuka, inu Gruske v'novim Meszi, toku hitrejši rodijo. Drevjam, katere imajo pregošte veje, letę od spodej gori prozh odshagat, fhibe sa pevzat v' starim Meszi 3. al 4. dni pred mladim per zhistim vręmeni odlomíti, v'luftnim kraji v'pefki kraniti, potler v'malim, al velkim Travnu 3. ali 4. dni po novim Meszi pevzati. Vse forte shvadim Jaiza sa valiti podloshíti. V' starim Meszi, kader je lepu vreme, Zhebelle spuzat, kir v'mladim Meszi se radi zhervi saredijo. V'pervim Firtelzi Karfe sa pleme lozhit, Besgove popke obírat, posufhiti,

sushiti, s' volam inu jeseham na mest
solate jesti, zhistio kry inu shvot.
Kir se sazhno vse forte selisha ra-
sti, inu zela natura se ponovlati, to-
ku ta zhlovek more na svoje sravje
ahtengo dati, inu to skus simo v' ku-
pejsbrano mokroto skus purgiraine
vunspraviti, vodo ne piti, al zhe jo
more piti, poprej prekúhati, pohla-
diti, inu piti: flatke spishe, ali je-
stine, inu na teshe Virant jesti, je
sравu.

OPRAVILA MALIGA TRAVNA.

More vse v' spomladanskim v' se-
janu biti. Psheniza, katara je prov-
gosta inu velka, persheti, sa Len-
njive sprashet, Travnike s' teskho
Brano prevlezhi, de se mah poter-
ga, mravlishe, koker v' poprejshnim
Mestu pomoriti, vse forte selisha
sa kuho sejati, Dine, Buzhe, Ku-
mare, de so peshke, 2. al 3. Leta
stare, saditi, kader she sazhno terte
delat,

delat, toku ta fredni verh odreshi, kader Mefsez gori jemle, inu Sonze je v'Levu, toku bel rodijo, posemelske Jabuka, (Erddäpfel) po mladim Mefzam faditi.

Per fadejni, sejánji tega fruhta je dobru toku sturiti: Tazafs, kader je zajt Turfhzo sejáti, rafsejo raifhi na puhlizi, koker v' debelli semli; aku fo debelle se snajo résresati, inu toku en zhevel fakfebi faditi, kader she pol vatla visoke srafsejo, se more s' semlo pokriti, inu verfhízhi s' vunej pustiti. Te bele fo boli, koker te erdezhe. Aku na eu Nivi Ershi srafse en Shkaf, toku teh Jabuk dobish 3. 4. 5. al 6. Shkafov. Kolker tebi nuza en Shkaf Ershí, sa kruh pezhi, tolku en Shkaf teh Jabuk. Pa toku sturi:

1. Bodo te Jabuka lepu oprane.

2. Bodo na enim ribeshni (koker Retkov sribani) s' kosho.

3. Se

3. Se vsame pol moke, pol teh Jabuk, inu h. 60. ~~th~~ dve pesti Soli, inu enu malu Kumne.

4. Jezhmenova, al ovfena moka al vsake pol je nar bolshefame Ershi ni toku dobru.

5. Qvals, al droshje fe possebej postavijo, koker sa drugi kruh.

6. Vse sribane Jabuke bodo v' morterge s' kropam poparjene, inu po-tein s' drosham, al qvalsam, inu en malu moke smefhanu sturjenu.

Po tem, kader she kipne, inu supet padat sazhné, bode s' to drugo moko sgnedainu.

8. To testó more toku mehku biti, koher fe more v' pezh spraviti, pa nenuza veliku vode, kir te Jabuka so slo vodene.

9. Pezh more prov resbelena biti,
toku

toku bode toku dober kruh, de eden komej bo verjel.

Koker sdej na to popisano visho se is frovih kruh pezhe, ravnu toku is kuhanih, te se olupijo, inu smezhkajo, inu s' to moko prov terdu testu naredi, inu v' prov resbeleno pezh dijati. Na to visho te posemelske Jabuka nuzat so nar bol nuzne.

Sterka is teh Jabuk se toku sturi.

1. Lepu omito sribei, v' eno zhisto posodo deni, s' zhisto vodo nali, inu pusti 24. ur namakat.

2. To vodo odli, inu s' drugo frishno supet toku sturi.

3. Vezhkrat bode toku sprana, lepshi bode.

4. Kader se she v' stoji, toku jo deni na lepe belli erjuhe, inu toku jo na Sonzi posufhi. Imash tako Sterko, koker is drobne Pfhenize.

Slihta

Slihta sa Tìkavze.

Se toku sturi, sribej frovo, inu
na vodi retku fkuhei, je bolshi, ko-
ker is vlake moke.

Okoli S. Mihela, kader na selfhe
Jabuka sturi, lete oberi, jih stolzi,
naredi toku, koker Brinovez sgesh,
deni voloveh drôsh sraun, kader she
kipne, inu je she sa fhgati, deni en
malu Janesha sraun v' kotou, bodesh
prov dober shgaine, inu obilnu do-
bil. To preshganu pa dei shivini, al
pa kravam flamo mozhi, bodo dale
vezh Mleka, to selfhe je sa govejo
shivino, slasti sa mlezhne krave,
frishnu, al fuhu prov dobru, sa klajo
bolshi, koker otava.

Sa letem, aku je bla dobro, al
gnojena semla, slasti s' Gipsam (ka-
terga imajo na gornim Krainskim)
postupana, Jezhmen nar bol rata.

Gips je nar ta bolshi gnoj, inu do-
bru stolzhen h'Prahu preshene na
vsihi Flanzah, inu Lenu Bovhe, inu
da raft.

Bovhe, katere Flanzam so fhkod-
live, s' pepelam, s' stolzhenim vo-
glam, al zhreshlam stupati, toku jih
pomori.

Dervês ne vezh presajati, Pevzerje
s'kervijó smeshano vodo, al gnojen-
zo saliti, inu s' vasham obloshiti.

Gofenze, kader so she slêse s' go-
rezho flamo pomoriti, Drevefsam
nizh vezh gnoja perkasati.

Kerte is Travnikov spravil: use-
mi (Oleum Sulphuris) Shveplenu Vol-
je, deni ga v' eno od Lonzarja poz-
meno posodo, katêra je enzolo fhi-
roka, pol zole visoka, ali vode no-
ter, po tem tega vola gori, s' eno
defhizo pokri, de perst noter na pa-
de, inu toku po kertinoveh luknah
po

po zelimu Travniku denu, toku ta duh bode is tojiga Trauniha vse kerte pregnal. Zhe toj Mejazh toku nozhe sturiti, nej pa fhkodo terpi.

V' temu Meszu je dobru vinske terte pevzat, kader sazhno se sovfiti: pa se toku stri, se more terta odkopati, toku globoku, de pravo tertu shivo najde, en, al tudi 2. zhevla globoku, tisto odshagati, lepu obresati, inu resklati, koker per pevzainu tega drusiga sadu, Jabuk, Hrushek.

Potem kar sa ene forte ozhe pevzut, more se koker ena sagojsda obresati inu nar to mejn 5. ozhez pustiti, is eno viterzo, koker Pintarji sa obrozhe nuzajo, mozhnu povesati, is dobru perpravleno illovko obloshiti, de po nobenim platu ta mokrota ven tezhi nemore, inu de toku viso fukrovzo temu noter pevzanmu pevzarju dati more; po tem se supet is semlo safuje, inu nezh vezh sunej semle pustiti, koker en, al
h' ve.

velka, obsheti, inu kravam dati, bo-
de veliku mleka. Koker hitru se Mur-
ba obseleni, mrasa vezhni. Koker
Zhefhnavu zvetje, toku je Ershenu,
inu Vinsku, inu tudi glih rodi.

V' tem Meszi snash pufhat, laxi-
rat, pa suhe Ribe, Arenke, inu vñse
flane Ribe ne jesti.

VELKIGA TRAVNA OPRAVILA.

Na Poli Prahe gnoijo, debelle Grun-
te ta pervikrat, te suhe pa v' druge
preorati; is vulz, zêst, blatu na ku-
pe spravlati, te perenzhaftne Nive
s' brano dobru prevlezhi, Ovfs s' loh-
ko brano prevlezhi, Pfhenizo, ku
je velika, obsheti v' simskim shitu
ne vezh pleti, zhebulovu, inu ko-
rejnovu seme v' gnojenzo namozhiti,
inu kader kav poshéne, odzediti,
v' luftni fenzi en malu presufhiti, inu
po tem sejáti, lohku ralse. Pevza-
rjam ne vezk gnoja perkasati, mla-
de

de na potrebne veize poresati, zhe trava okoli mozhnu rase, spuzati, aku je fufha, pomalim en malu prez s' vodo saliti. Goveje shivine lorbarjovu perje blanu jesti dati, inu ne poprej na pasho pustiti. ampak de Sonze she vezhi mozh dobi, kader je velka megla, fhivino ne sunej pafsti, je fkodlivo.

Tekozha vodo sa platnu bellet je bolshi, Vol, al Pir sa zelu Letu skuhat, kader Mefsez doli jemle, mlade koprive poresat, pofufhiti, je ena Erzniya sa Pluzhe, inu fo po Simi sa futer dobre. Vinu, katero tega Mefza farbe ne spremeni, veliki Let terpi.

Te erdeze zherve pod kamnam brati, glave odresati, v' lashtkim ojli na Sonze dijati, je dobru sa glide, krisk, inu shilne bolezhine.

Tvoje hishvajne s' straham boshjim, inu pravizo vishej. Vse sverine

rine v' borshtah, tize v' lufti, vfse,
kar shivi, fe vefseli, inu Stvarnika
zhasti. inu kir fdej je nar ta sdra-
vifhi zait, toku shiher mleku, pu-
ter, kosje mleku je ftarim, inu fla-
bim ludem prov sravu, pelinovez,
inu shaibel piti, tudi shiber pufhati,
laxirati.

ROSHNIGA ZVETA OPRAVILA.

Na poli v' drugo prafhet, inu gnoy
podorati, per Mlineh jese popravla-
ti, per vodi fhirme delat, al po-
pravlat. Na dan S. Bonifaciusa, to je
ta 5 dan tega Mefza, len fejati, sju-
trej bolshe, koker popolne. Kar sa
enu Seme je srclu, per lepim vre-
meni pruti polnimu Mefzu spraviti;
andibijo, folato sa Simo, kader Me-
fsez gori jemle, fejati, redkov na
vezher, kader Mefsez doli jemle,
fejati, zhesen svesat, zhebul, de
v' zvæt na grę, pohoditi. Kar koli fe-
jesh.

ješh, glej, de po deshe bodesh sejal,
na to vezh, koker na Mefsez ahtej.

Derveſa, katere ſe nemorejo po-
magat, s' ovzhjim, al kravjim ſta-
rim gnojam obloſhi. V' borshteh ne-
puſti ſekati, ne ſmole brati. Svinam
enzianovo, al angelikno korenino,
al pelen med pijazho dati, de jim
škodlive ſhivadi ne ſkodjejo, tudi
jih na friſhni peſhnati ſemli puſti le-
ſhati. Pred S. Jakobam Peteline re-
ſati. Kader Mefsez gori jemle, Gofsi
ſkubi, jim hitru perje ſraſe, inu vu-
ſheſa s' laſhkim ojlam pomashi.

V' tem Mefzi ſe Poletti ta 21. dan
ſazhne. Satorej, kateri more, ima
lokhe ſpiſhe jeſti, tudi varvati, de
ſkus merslo pijazho ſhelodza ne pre-
hladi. Pelinov vov, al Weinrutizo
pred jedijo, ſjutrei vſeti, je ſa jetra
ſravu.

MALIGA SERPANA
OPRAVILA.

Na Poli se sejle okople, nive v' drugo prafhet, sa jefsensko fetov. Pred shettvijo travnike pokofsiti, potem na traunike vezhkrat vodo spustiti. Ta sruvani, inu oruflan len, inu knople v' vodo pomozhiti, inu potem resgrinati, bode bellishe predivo. To drevje s' frishnim vasham obloshiti, de vrozhino, inu fushe loshej terpijo. Te flabe derveisa s' kervjo, s' vodo s' meshano na vezher saliti. Kostune med Ovze, inu Bika med Krave pustiti. Preshizhe varvati, de nizh od lenu na jedo, sakaj to je sa nje strup. Shebeta sgodej na pashe pustiti, predem se prov sagrejo, v' stallo dijati. Mladem Golsim vufheisa s' lashtkim ojlam namasati, de jih muhe na pikajo. Golobe ne vezh rediti. Kvas sa kruh prov mozhnu soliti, de kruh ne plesnuje. Murke v' jefsihi, v' vishnovim perji, s' janesovimi vershizhmi sa zelu Letu ohranit. Suhu melsu, inu

E plezhe-

plezheta v' nove fenú djati, toku do-
bru oftane. Buzhnu perje na vogu de-
ni, inu kader bodesh muhe pomoril.
V' tem Mefzi more ta zhlovek febe
dobru ahtat, od hizhneh riht, inu
pijazhe fe obdershati, pa vse lohke
rihte s' maso, koker vselej jesti. Ne
shile pufhati, ne erznuvati, ne ko-
pati bres velike file, od nezhistosti,
velikiga spaina oddershati. Velkeh
fkerbi, inu globokeh misel fe varva-
ti, kir Sonze v' Leva grede, inu nar-
vezhi mozh ima, inu se passiji dnovi
sazhnó.

VELKIGA SERPANA OPRAVILA.

Na poli se more h' repi, inu h' selli
gledat, aku so gosenze gori, tisti obi-
rat. H' simfkimu fhitu v' treke Pra-
ho orati. Rorouje sa fode v' bazarjeh
resat.

Spinazho fejati sa simo. Mlade der-
vesa s' vodo salivat na vezher, de
fe

se pevzerje ne dotekne. Od vinskih
tert perje obirati, fufhiti, je sa ufa-
ko shivino dobru, de Sonze groisdje
loshi sori.

Mladi Prefhizki, kateri ta Mesez,
inu noter do Svizana bodo povershe-
ni, niso sa pleme. Kojne v' tem Me-
fzi posebnu ahtej, kir sa te je nar ta
shlehtneishi Mesez. Kokufham ne-
pusti vezh valiti. Kurje ajza dolgu
frishne obdershati, deni jih v' mersel
pepel, profsó, al erfh. Povshe v' pov-
shnizo devei. Is fadja, kateri doli pa-
de, al gnije, shganu vinu delat al pa
jefsig.

Sdej moremo mi Boga nvaliti, de
nam je supet to Letu poshegnal, inn
profsiti, de to perdelanu ohranil,
inu v' miru vshivatu pustil. Vrozhe
kopelle ne nuzat, bres file ne shile
pufhat, od velikiga spaina, jestine,
inu pijazhe se nasai dershati. Tele-
zhje melsu, pifheta so dobre.

KIMOVZA OPRAVILA.

Na poli seſe, inu repo, aku ſo goſſenze, obirat, blatu kupej ſtergat, inu na verte, nive, al traunike voſiti. Erſh, Pſhenizo, inu ſimski jezhmen ſejáti, traunike reſglihat; traunike, kateri ſhleht rodijo, preorati, pognojiti, s' detelnim ſemenam, inu ſenenim drobam obſejáti. Seſe obirati, ſimski zhebul ſaditi, verte pognojiti, inu prekopati, kader Meſſez doli jemle, koreinove ſeme ſejáti, de ga Spomlad ſa zaita imaſh Derveſſam, katere ſo ſhe odrodille, nad korrenino ſemlo offnat, luſt dati, inu s' drugo perſtjó obſúti. Suhu drévje, al od vetra polomanu damu ſpraviti. Koſtruna med Ovze puſtiti, imaſh ob Svežhenzi mlade. Plemene mlade ſhivine ne ſunej paſti, ſo rade vſhive.

Nar te bolſhi hrushke lupet, v' zukri ſkuhat, kader ſe ohlade, s' zukram poſtupati, inu v' pezhi pozhafnu ſuſhiti, ſo dobre, inu ſrave, ſlaſti ſtarim ludem.

Sdej

Sdej supet moresh tvoj fhvot s'shil-
nim pufhainam, erznijami, inu s'la-
viro zhiftit. Prevezh sadú ne jesti,
gofsi, kopuni, pure, jerebize, fhne-
ti, phafoni, inu vfse tize fo srave,
ovzhje mlėku je tudi sravu.

KOSAPERSKA OPRAVILA.

Sele, repo damu spravlat. Lafhke
drevje noter spravlat, mravlishe prov
potolzhit, inu pomoriti.

Aku veliku lefa sa zimpranje je po-
treba, toku to shlehtnu fe sna posę-
kati, velkiga je bolsi v'Grudni, inu
v'Profenzu, kader Mefsez doli jem-
le, posękati.

Shivino, katera ni sa pleme, prezh
dati, kojnam grafzhno, inu grahovo
bres tadla spravleno flamo v'zhafsih
jesti dati, s'drugim futram smefha-
no, je dobra sa zherve. Kokufham ku-
han ovfs dati, toku bodo rajfhi nefle.

V'tem

V' tem Meszi se orehi safajajo, baje-
 jerje s' ribit, sadje fufhiti, fvezhe sa
 simo delati, tahte v' jefihi smozhi,
 pofufhi, inu potem pomakei, lepshi
 gorijo.

V' tem Meszi tudi shiher shilo pu-
 fhash, arznufesh, inu purgirash, tu-
 di en malu mofhta pijesh, ribbe, inu
 sadje s' maso jesti, mofhta nesmesht
 prevezh piti, je fkodliv, se rad ka-
 men, inu vodeniza nastavi, tudi fhko-
 dije jetram, fulteni, inu mehurju.

LISTOVGNOJA OPRAVILA.

Na poli s' mejazham mejnike pre-
 gledati, pfhenizo, aku mrafs, inu
 vreme perpufti, sejati, v' nikaterih
 krajeh dobru rata. Teshke fevnate ni-
 ve sprafhit, de jih mres prevsame,
 inu Spomlad se raifhi pufte povlezhi,
 vinske terte polagat, zheshe nifso
 poloshene. Simski Petershel sejati.
 Divjake sa pevzat, 2. al 3. dni pred
 al po novem Meszi saditi.

Govejo

Govejo shivino 4. tedne pred, inu 4. tedne po Boshizhu dobru ahtat; nikatere kokufhi, zhe ne vseh na gorkim kraju, kir en malu dima pride, dershati, poprej bodo nesle.

Zhebelle pred mrasam obvarvat. Is dimnikov, inu istaineh saje obtergat, steuzhet, inu okoli stareh, al mladeh dervesh obfuti.

V' tem Mefzi sazhné merslu perhajati, inu ta zhlovek se fkus pot nezhisti, toku ni nuznu se kopat, spishe take v' semi, katere grejejo, tvoj shvot moresh s' delam, al s' hojo trudit, inu en dober glash vina piti.

GRUDNA OPRAVILA.

Na poli vodo is niv spushtat, deshevno vodo pa zhes travnike pustiti tezhi. Gnoj na nivi na en kup s' vositi. Kamne pobirat na nivah. Gnoji pa gori vositi.

Lushni

Lushni pepel okoli drevja dajati, tem mlademu teletu jesik vsigni, inu aku se bele koreninize najdejo, lete s' oistreme klešhami odshipli, s' stolzhenim zhefsnam, s' flano vodo, inu jeseham smeshane ta boleži kraj isperi, s' medam pomashi, 3. al 4. dni sapored sjutrej, inu svežher. Aku pitani prešhizhi nozhejo radi jesti, ovsa na pezhi posufhi, inu ga jem sobati dei. Svinam, aku so ikrove pa sa en shufs pulfra dei, s' katerim stre-lajo. Zhebelle dobru permafhati, de v' snegi ven nelete.

Kir v' tem Meszi je bil Kristus rojen, en dober Kristian, kateri sheli, v' nebesa pridti, ima sa to veliko gnado Boga smiram hvaliti, de ga bo v' nebesah smiram molil.

Skus zelu letu ima ta zhlovek v' tem Meszi nar mejn kervi, satorej se nesme shilo pufhat pufiti bres velke file. Gorke spishe gvirzane jesti, inu en glash vina piti, tudi shvot s' dobrim

brim oblazhílam, inu gorko hísho
gręti, slasti perse, inu glavo.

Desh pomeni.

Kader fe síd potí, kader fáje fáme
od febe is dímnika doli padajo, ka-
der zhervizhi is semle ven lęsejo,
aku Sonze al Mefsez je teman, al
meglan, kader Sonze prev peręka,
inu muhe pikajo, bovhe jedo, ribe
per verhi vode plavajo, kader fe
mazhke lishejo, kader divie gófsi,
al sherjavi v' lętainu fe motijo, inu
vífoku inu tíhu letijo, kader zhebel-
le notó is páinjov letęti; kader fe ra-
ze al druge povodne tíze koplejo, ko-
kufhi pa v' prahu, kader jástrob ví-
foku lęta, al na poli všęde, kader
shabe suturej, drevne pa na vezher
vekajo, kader glaštovze nísku per
tleh, ai na vodi letajo, kader pete-
len prezej na vezher po Sonzhnim
sahodam poje, kader pes travo ję,
inu prezej koslá, kader štare bole-
zhine bel bolijo, kader v' Firtelza
Mefza

Mefza fo spize temne, kader se megle hribov dershijo, al zhe se gori v' sigujejo, kader se sol taja, inu raki na travo lesejo.

Pijavke v' glash deni, vfaki dan jim frishno vodo dej, s' eno ruto saveshi, fo nar bolshi Mercurius, inu bodo vodo skalile, inu dvakrat 24. ur desh naprej ofnanile.

Vetrove pomēni.

Kader Sonze erdezhe gori grede, Mefsez erdezh fhain ima; kaderpai-ki v' luftu predejo. Kader fvejsde se goštu otrinajo, kader pefsi se prevezh zhes na vado po travi valajo.

Lepu Vreme pomēni.

Kader Sonze na vezher s' erdezhem fhainam doligrede, inu sjutrej zhiftu goripride. Kader je Mefez zhift, bel. Kader megle na semlo padaja. Kader na Firmamentu rimfka zhesta je

je zhista, inu polna maleh Svejsd. Kader fherjavi v' lepi ordengi, inu smiram glih letijo. Kader Mefsez al mlad, al star 3. dni pred, al potler lep, zhift, bres megle, inu oblakov fveti, bo lepu inu zhiftu vreme. Kader oblake veter od sahoda proti vezherjovim sahodam shene, pride rada fufha. Kader na vezher po sonzhnim sahodam veliku majhinih misfiz vkupej leta.

Rodovitnu Letu pomeni.

Kader v'fsi 4. Tali fkus Letu fvoi pravi zait obdershijó. Kader fneğ shitu v' pravem zaitu pokrije, inu le od Souza bode restajan, de lohku semla to fnesheno vodo popije. Aku mandelnovu dervu ima vezh zvitja, koker perja, zhe pa je vezh perja, pa ne rodovitnu letu pomeni.

Nerodovitnu Letu pomeni.

Zhe ti 4. Tali tega leta fvojiga praviga zaita ne obdershijó, koker imajo
biti,

biti, namerzh fuha sima, mokru, inu vetrovnu poletu, inu velke megle naprej, kader se kometi s' dougem repam pusti o vidit, kader se veliku podgan, misly, krot, shab, vesh, molov, kebrov, kobilz, inu druge take shivadi pustijo viditi.

Ti stari so tudi merkali, kaj sa enu vreme je po novim Meszi ta 4. ura teda 5. dneva, toku je vezhtal zel Mesez. Kader Mesez gori jemle, inu ta gorna spiza je bøl temna, koker ta spodna, al ta bøl temna, koker ta gorna, al zhe je po fredí fhēnza, toku bode pruti pervimu, inu sadnimu Firtelzu, al pa polnimo Meszu deshvali. Pa se tudi vezhi tal toku sgodí, per teh 4. taleh tega leta zhe spomlad je ta pervi tal moker, bode ta drugi fuh; al pa zhe je ta pervi tal fuh, bode ta drugi moker, toku tudi snafh od tih drugih 3. talov, od Poleta, Jelsen, inu Sime fōditi. Aku je Poletu fila mokru, bode malu mlade domazhe, inu povodne,

ne, shivadi, koker raz, etc. inu zhe-
belle bodo flabe. Aku je Jelsen le-
pa, inu gorka, bode sa naprej shitu
ratalu, aku pa je slu mozhirna, bo-
de pa shita malu. Aku tize so v' Svi-
zhanu debelle, pomeni veliku snega.
Kader shabne jaize spomlad globoku
v' vodi leshijo, pomeni, de poletu
bode fuhu, inu gorku, zhe pa ti le-
shijo v' mejhini vodi per kraju toku
bode mozhirnu poletu. Aku v' Pro-
senzu ni semla s' snegam pokrita, inu
ni smersla, inu juh mozhnu piha, to-
ku vftanejo bolesni. Kader sa zaita
listje doli pada, pomeni per fhivini
bolesni. Kader grabzi prezh beshijo,
inu Jelsen fiole, inu roshe zhes na-
vado zvedo, bolesni med ludmi po-
meni. Veliku starih, pametnih hme-
tov pravijo, de, zhe ternule, inu
zhesmine so polne, bode sa naprej
merslu letu.

PERLOSHENJE

H' VEZHNI PRATIKI.

Gvishni, nuzni Mitelni pred Kugo
se varvati.

1. **S**tolzi eno fuho kroto h' prahu, to
nossi na vrati v' eni shidani ruti.
Al
2. Pusti si v' Oppoteki narediti en le-
zat, hateri bode po uki Dohtarja
HELMONTUS narjen, inu nossi ga
na vrati;
3. MIZALDUS pravi: kateri to selfhe
Sobnik na vrati nossi, je od ku-
ge obvarvan.
4. Monocensis ANONYMUS pravi: ka-
teri eno kroto, ali kazhji kamen
na vrati nossi, temu nebode kuga
toku hitru skoduvala; tudi enga pai-
ka

ka fuhiga h' prahu stolzhenga na
vrati nosi, obvaruje pred kugo.

Ob zaiti te Kuge uſta varvati.

D. HERRENNICUS pravi: usemi en ko-
fez dobre Rebarbare v' uſta, al en
koſez Peſtilenzwurzel, al Allantwur-
zel, al Pimpinell = al Tormentilwur-
zel, al beliga kadilla, inu nikoli
nepoid, is hiſhe, al h' bolniku is
teſh ſhelodzam.

Ob zaiti te kuge noſnize, ozhi,
uſheſa, ſenez, inu ſhile
varvati.

Dohtar MINDERER pravi c. 4. kader
je luſt giften, inu nevarnoſt te ku-
ge, toku ſjutrej ſmi tvoj obraſs,
uſta, uſheſa s' dobrim vinski-
jeſiham; D. Ezechiel PAUSHNER
pravi: usemi en malu Gachel = al
Schofgärbenblütthe, inu en malu bes-
goveh ſtolzhenéh jagot s' jeſeham
smozhene v' eno lepo ruto, inu to
vohej,

NB. Usemi vsaki teden enkrat, al dvakrat Pilullos Ruffi, al Pilullos Aloes, kateri so v' Apotekah snani.

Koku se more ob zaiti te kuge per spishi, inu pijazhi dershati.

1. Vfsi Dohtarji pravijo, de se more s'pametjo, inu ne nesmasnu jesti, inu piti; tudi h'tem kuhanim spisham spinazo, kiselzo, zykorio, lug, janesh, peterfil, saibel pa se more opustiti, koker KIRCHERUS sprizhuje.

2. Gmein boshni ludje snajo v' svo-
jih spishah zhesen kuhat, kateri
giftu superstoji. Zhebula nimash
nuzat. Ta navadna pijazha sa pre-
moshne, je en dobru staru pre-
tozhenu, is pomaranzhnem, lemo-
novem, al citronovem olupkam
vinu piti, pelinovu vinu, al peli-
nov vol. Sa te boshne vodo, ka-
tira je prekuhana, al de je ena
F shni.

fhnita opezheniga kruha, al vogle
noter ogafenu blo, piti.

3. Ob zhasu te kuge je nefravu jesti
ofolene ribe, smerdlivu mesu, inu
vse od sverjazine, shivinsku mes-
su, speh, fad, dine, kumare, al
murke, zhebou, star gniv ser, shai-
bel, terdu vinu, shganu vinu, me-
diza, inu jabuzhnekov, al hrushov
mosht. Gobe, nei bodo kar sa-
ene ozhejo so vselej škodlive. Pra-
vi KIRCHERUS *Sečt. 2da. cap. 2.*

Koku se ima ta goveja shivina ob
zhafsi te kuge dershati, dokler
je fhe srava.

Stala ima ufaki dan nar to mein tri-
krat prov pokajena biti, is fuhemi
besgovemi vejami, inu allant ko-
renino.

Recep. Usemi en polzh prov mozh-
niga vinskiga shgaina, inu usemi
lete korenine, namerzh Pimpenel,
no-

noter, angelica, maister, baltrian,
enzian, appis, bel düptam, tormen-
till, zittwar, calam, arromat, h'
prahu stovzhenu, usakiga en loth,
pusti na pezhi, al na lonzi toku
dougü, de prov svetlu erdezhe rata;
po tem dei shivini 30. kapelz no-
ter, tudi sperigobez is tem vezh-
krat, toku bode uselei dobru.

Kader pa ta shivina je she s' kugo
obdana, inu ima she kakshne bun-
ke, imash prezej pod jesikam pu-
shati, inu te mitelne nuzat.

1. Ta srava more od te bolne pre-
zej odlozhena biti, kolker je mo-
gozhe.
2. Blatu se more prezej is stalle ski-
dati, inu delezh prez shishgati.
3. Recep. Usemi te korenine, pe-
stilenz, pimpenell, allant, kiselzno
usake dva lotha. Mastix, kadila,
inu mire, usakiga en quintelz,

vſe to ſtovzi h' prov drobnima
prahu, inu ſkuhei na hudim vins-
kem jeſehu, ſmeſhei is dobro klajo,
al ulí ti ſhivini noter, koker en
trankelz, toku bode is Boshjo
pomozhjo srava poſtala.

Vſe forte nuzni mittelni.

Kader en tele ſhiſo dobi, toku belle
krede med mleku naſtergej, inu
is enim rogam ga ſalí; Armeniſh
Bolus je tudi dober.

Kateri ozhe krave ſrave imeti, na-
beri Levifticum, ali Liebſtökel,
deni v' vodo, inu dej zaſu piti,
je prov dobru.

Raze hitru ſpitat, podveſni jo pod
en lonz, na en temni kraj, dei
ji doſti ſhita, inu vode, de is
glavo lohku doſeſhe, bode v' 14.
dneh prov debela.

Nobene kokufhi nepuſti valiti, katira
ni poltreki letu ſtara, inu tudi ni-
kar prevezh neſutrej.

Stern-

Sternfhe podorji, kader Mefez do-
li jemle, toku gnojí, zhe pa Me-
fez gori jemle, negnije. inu tudi
negnoji. Te neverjetne bode fku-
fhaine previshalu.

De shitu molavu nerata.

Ga dobru ozhinit, zhes eno pet ni-
koli vfoku nafuti, de se prov po-
fufhi, toku vfake ftirnaift dni na
vishi kupei fpravit, al dej ahten-
go, de se na kupi nefigreje, is
tega mol pride. Podenze, al efter-
leh is vodo, v' kateri je vitriol
smefhan, is enem penselzam smo-
zhiti. Kader shitu premetujesh,
vfelej vevenzo is zhesnam dobru
namafhi. Frifhne hmelove vejize
okoli v' shiti potekniti, al les,
kateri je fkus ftrelo, od enga der-
vefa odbit, besgove, inu leshen-
kove fhibize noter potikniti; per
vrozhini sapertu, ponozhi odper-
tu dershati: vse vkupej useti, po-
maga gvishnu.

Di-

Dihurje pregnati.

Ti so per shivadi škodlivi, inu snajo, kir se navadio, eno nozh, vse kuretne pomoriti. Kader samirkash, kei se gori dershijo, trefsi serp, ali kofo, toku se na ta glafs bodo pustili vidit, inu toku jih snash postrellat. Skufsi, sej te nizh nekoshita.

Mittelni, de Svine nésbolijo.

Nabodi eno kroto, pusti jo zerknit, inu po tem obeſsi ja no ſtrop v' Svinsko ſtallo, vlezhve vefs gift nalse.

Pitanem Svinam, de nebodo iskrafte, al pa zhe ſo ſhe; dej tem pitanem Svinam vſaki dan v'koriti eno peſt lezhe, al grashzhe, al konopel de posoblejo.

Aku poletu med Svinam boleſen uſtane, de sazhno zerkat; toku
dej

dej vsaki pu quintelza h' prahu stovzhenga shvepla, inu tolkajn nieskorenine noter.

P E R D A V K

H' V E Z H N I P R A T I K I.

Koku se ena od detele, al druge frishne kerme napihnena govedina venta?

Leto se sgodí fkus enu vbodenje v' pravi kraj, pod rebre, s' enim nosham; koker se vse na dalej fkus lete vprashanjo bo sastopilo.

a) Koku je nosh vfhafan?

Odgovor. Klina tiga nosha je eno dobro ped dolga, eniga majhinga persta fhiroka, dobru obrushena, inu fhpizhasta, sa to napihнено *veliko shivino*, sa to *majnschi* pak je sa en zheterti del krajshi.

Helze

Helze al grif te kline pak je is roga, okoli 5. zol dolg, inu okrogel proti klini, sizer pak sna vse biti, koker eden ozhe, le de je nosh prov fhpizhaft, inu prov ojster, de bo per vbodenji kmalu noter fhinil.

* Nekateri pravijo, de en na dva platí reseózhí nosh je bolshi, kir loshej notri fhine.

Nekateri okrog kline en gori inu doli-gredeózh pleh imajo, kateri se fkus en fhrauf sdej nishe, sdej vikfhe perfhraufa, de se vbodenje al globokejshi, al plitvishi fturiti sna; na ta pleh se ena roka poloshi, s'to drugo pak nosh hiru notri potisne.

b) Kje, inu na kaj sa enim deli tega trupla pershivini se s'nosham vbode? med kaj sa enimi rebri? na kaj sa eni strani?

Odgovor. na levi roki v' mezhi al lakotenzi eno v' preĝ roko od led-

ledvizhe naprei, inu eno v' preg roko
od herbtá doli v' napihnen trebuh,
kir je nar bôl napet: al fhe saftop-
nifhi: fe vsameta dva lefsá, vlaki
4. zolle; enu od teh fe poloshi na
levo ledvizo, sgor lakotenze, naf-
prej proti sprednimu truplu, to drugu
pak od nedra al konza tiga herbtá,
glih na sdol; kjer tedej te dva lefsa,
en glih ogel sture, inu vkup sadeneta,
na konzu obeh, al na ogli tiga rav-
niga kota fe s'nosham napihneni shi-
vini od sgor doli v' trebuh, eno
mozžno ped globoku notri vbode,
de tudi od roga tega nosha fkus
kosho sraven notri gre, kateri nosh
fe notri pusti, okoli verti, dokler
puh vun-sdiha, kateru en firtelz, al
pol ure terpi. Se more pak prov
dobru samerkat, de fe ne mreshiza,
ne ledovje sadene, inu de se med
rebra ne vbode. Ta krai, kir na
sgorej popisano visho fe fkus kotovni
ogel v' trebuh vbode, fe imenuje
kapa od trebuha, katera je od mres-
hize zelu frej.

* Nosh

* Nosh se nesme okrog inu okrog verteti, ampak le toku, koku tezhí, sem ter kje, sdej gori, sdej doli, viti, al obrazhuvati.

Nosh se tedej lohka toku nastavi, de ojštrošt proti rebram naprej, al proti ledjam stoji.

Nekateri po vbodenji, nosh vuns' vlezhejo, inu en rorzhek is kostí notri vtaknejo, kateri pak v' dēli, kateri svuna ostane, eno gerzhizo imá, de ne more v' trebuh notri shiniti.

Drugi eno beko s' dvema roglama v' reshejo, inu en rogel v' trebuh vtaknejo, ta drugi pak vun ostane, inu toku gledajo 2 — 3 ure, dokler vsa sapa vun s'puhti.

e) Koku globoku se vbode?

Odgovor.: per enim srafhenim bravu, al shivini eno dobro ped, per

per mlajskih pak eno flabo, pol
ped globoku.

d) Koku se nosh dershi, de du-
t' hki vun gredo? inu koku dolgu
fe nosh tizhasti pusti?

Odgovor: Nosh se od sgor doli,
na ravnim al v' glih linji v' trebuh
ferzhnu, inu vrozhnu notri pahne,
inu fe, koker je sgorej b) rezheni,
notri pusti, inu obrazha.

e) Koku se lukna sazeli, inu sa ze-
lenje s' shivino okrog hodi?

Odgovor: Lukna ie s' droshmi od
vina omozhi, inu toku fzeli: al fe
s' seleno wagenfhnier pomashe, de
fe nasnaga nasaj dershi, inu rana po-
zhafsu sazeli. Ta vbodena shivina
pak sna po 24 urah spet koker po-
prej nuzana al vpreshena biti.

* V' treh, al dveh dneih fe shivini
ne sme frishna kerma dati am-
pak

32
pak otava, senó, nekaj otrose-
niga ovla, al namozheniga ovla,
al od vsakiga ne veliku.

Bolski je tudi, shivíno s' delam
pod 2 dvema nepragniti.

f) Al se noter v' trebuh, al she-
lodez vfune.

Odgovor: se le v' trebuh, inu ne
v' shelodez notri vbode.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000320766

